

KISBERZSENY

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	3
2. Kisberzseny bemutatása	5
3. Örökségünk	7
4. Eltérő építészeti karakterek bemutatása	12
5. Építészeti útmutató, ajánlások	16

Telepítés

Tetőhajlásszög

Magasság

Tetőforma

Színek

Kerítés

Kertészeti útmutató

Erkélyek, tornácok

Anyaghasználat

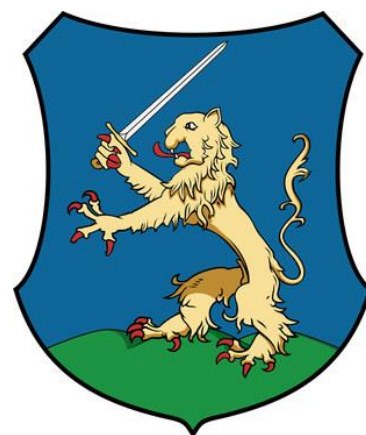
Ajtók, ablakok, kapuk

Homlokzatképzés

Részletek

Ipari, mezőgazdasági és külterület

6. Jó példák	29
7. Utcák, terek	33
8. Sajátos építményfajták	34
9. Impresszum	36

BEVEZETÉS

Nagy örömünkre szolgált, hogy megalkothattuk Kisberzseny településképi arculati kézikönyvét. A kiadvány hivatott bemutatni a község történelmét, természeti és épített értékeit. A leghangsúlyosabb fejezetnek az építészettel foglalkozó egységet szántuk. A község gazdag öröksége a településképet nagyban meghatározza. A hagyományok tisztelete, épített értékeink megóvása nagy feladatunk a jövőben. Ebben kívánunk segítséget nyújtani építészeti ajánlásainkkal.

A szakszerű szempontok alapján összeállított tudásanyag elősegítheti Kisberzsény településképének megfelelő alakulását. A hagyománytudatos építészet megteremtése ebben kiemelt szerepet játszik. Ajánlásainkat közérthető módon írtuk le, azokat fényképekkel és ábrákkal szemléltettük.

A településen kerülendő építészeti stílusokat, elemeket is feltüntettük, hiszen ezek elkerülése is fontos. A kiadványt nem csak a helyi lakosoknak ajánljuk, hanem a település után érdeklődőknek is. Reméljük, hogy közösen alkotott szabályaink hozzájárulnak Kisberzsény megfelelő fejlődéséhez.

KISBERZSENY BEMUTATÁSA

2

Kisberzsény Veszprém megyében, a Devecseri járásban található. Déli szomszédja Veszprémgalsa, tőle keletre Apácatorna található. A község a Torna patak jobb partján, a Torna-Marcál torkolattól keletre fekszik. A településtől északra található a 8-as számú főút, erről lecsatlakozva érjük el Kisberzsényt, amely lélekszáma a 2015-ös adatok alapján 82 fő.

A település történelme nagy múltra tekint vissza. A felszíni leletek szerint Árpád-kori falu nyomait találták a közelben, amely a XIV–XV. században tovább épülhetett. A települést az első írásos adatok 1398-ban említik, akkor Nemes Berzsény néven. A XIV–XV. században a Somló vár tartozékaént szerepelt. Kisberzsény lakói egytelkes nemesek és parasztok voltak. A lakosság megélhetési forrása a földművelés, a szőlőművelés volt évszázadokon keresztül. Az itt élők 1774-ben saját költségükön imaházat építettek, 1771-ben pedig már katolikus iskolával is rendelkeztek.

Az első katonai felmérés (1763-1787)

A falu népessége 1785-ben 335 fő volt, és az 1949-es népszámlálási adatok szerint is még 339-en éltek itt. (1920-ig, száz éven át, közel 400-an lakták.) A népességszám 1960-ra 272-re csökkent, és a következő évtizedekben is tovább fogyott. 2003 elején mindössze 99 lakója volt Kisberzsénynek. A népesség elvándorlása a termelőszövetkezetek megalakulásával kezdődött, ezt tovább erősítette, hogy a fiatalok tanulmányaik befejezése után már nem tértek vissza, másutt találtak munkalehetőséget és lakóhelyet.

A második katonai felmérés (1806-1869)

A termelőszövetkezetek felbomlásáig még viszonylag megoldott volt az itt élők megélhetése, ma már csak az ingázók jutnak keresethez Jánosháza, Devecser, Tüskevár, Kerta munkahelyein. A lakosság szinte teljes egészében római katolikus vallású (néhányan evangélikusok). Az idősödő népesség egyre kevésbé foglalkozik állattartással, a fiatalabbak sem tekintik kifizetődőnek. Néhány éve még jelentős szarvasmarha állomány volt a faluban, ma már egy sincs. Még saját maguk számára sem szívesen tartanak hízót, csak baromfiak vannak a falusi portákon. A község tisztaságát féltőn óvják, ezzel több elismerést összegyűjtve.

ÖRÖKSÉGÜNK

3

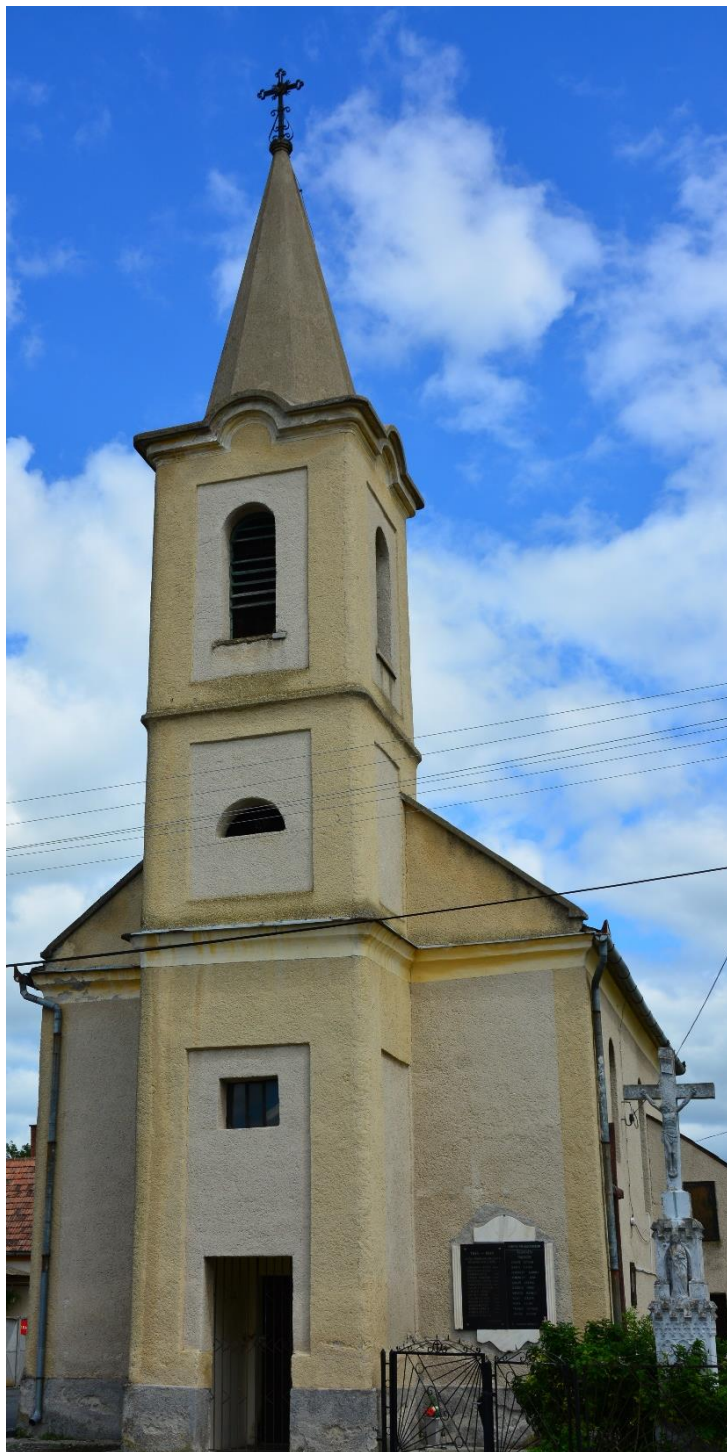
Veszprém megye építészeti öröksége igen gazdag, az aprófalvak sokasága megőrizte az egykor kialakult településképet. A vidék meghatározó örökségeit a parasztházak testesítik meg, melyek a XIX. század végének és a XX. század elejének építészetét tükrözik. Ez Kisberzsény esetében is elmondható, hiszen lakóházainak háromnegyede 1945 előtt épült. A falvak településszerkezetét ezeréves fejlődés formálta, alakította. A XX. századra ésszerű okok miatt a keskeny, hosszú telekrendszer jött létre, amelyről csupán a szerek, szegek, ólaskertek, tanyák és középbirtokosok telkei tértek el. Ezeken a keskeny telkeken ugyancsak kialakult az idézett hosszúház, amelynek helye a telek elején van, utcára tekintő homlokzattal, ezelőtt virágos kis kerttel vagy anélkül, esetenként az udvarra néző ablakokkal. A lakással szemben volt a lakóudvar, néhol kúttal, esetleg nyári konyhával, műhellyel vagy még virágágyásokkal, szőlőlugassal is kiegészítve. A gazdasági épületek, istállók, ólak a parasztház szerves részét képezték. A mindennapi paraszti életnek megfelelően épült lakóházak a hagyományok tisztelőit, a természet szeretetét közvetítették. A lakóházakhoz a helyi építőanyagokat használták, az emberek egymásnak segítve építkeztek. Az épületek jellemzően világos, fehér színezéssel bírnak. Jellemző tetőformájuk a nyeregtető, illetve a kontytető. Héjazatként a cserép, illetve a pala az elterjedt. Kisberzsény esetében a vidékies polgári lakóházak is megjelentek. Ezek több ablakkal néztek az utcafrontra, más elrendezéssel épültek. A szocializmus irányváltása az építészetre is kihatott. A paraszti kultúra visszaszorítása új igényeket eredményezett, amely a lakóépületeken is látszódnak. Ezen épületek megfelelő fenntartása, gondozása, megőrzése fontos a település képének megőrzése érdekében.

Régészeti lelőhelyek az alábbi helyeken találhatók Kisberzsényen: Torna-ág (hrsz: 035/1, 034, 035/2, 032, 030/5, 030/4), Torna-patak terasza (hrsz: Kisberzsény: 037/1 (Kamond: 0252)), Kerek-tó-dűlő (hrsz: 095/3, 089/1, 091, 092, 060).

Szent Mihály templom

A település római katolikus temploma a korábbi fatemplom helyén áll. Az épület a XIX. században épült. A templom a falu központjában magasodik, mellette kőkereszt áll. Az építmény megjelenési formája letisztult, kisebb homlokzati díszekkel rendelkezik. A Szent Mihály templom és a mellette álló kőkereszt helyi védelem alá vételét javasoljuk.

Kőkeresztek

Kisberzsény kül- és belterületén is több helyen található kőkereszt, amelyek jól tükrözik, hogy a községben élők számára milyen fontos szerepet tölt be a vallás.

Világháborús emléktábla

Az I. és a II. világháborúban hősi halált haltak emlékére a templom külső falán alakítottak ki egy emléktáblát.

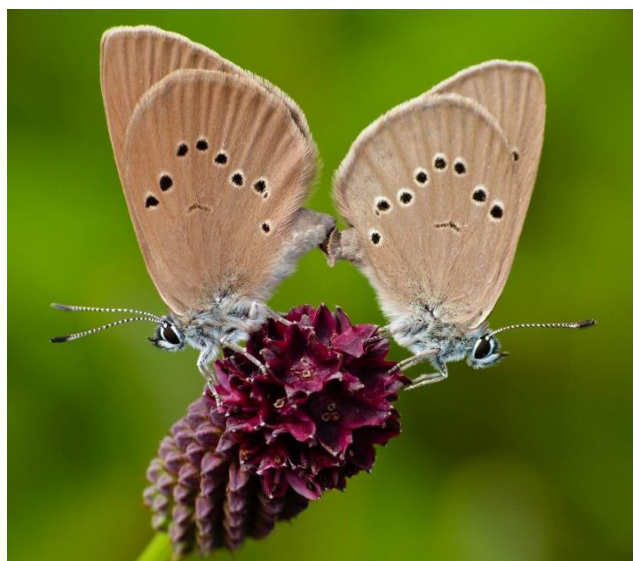
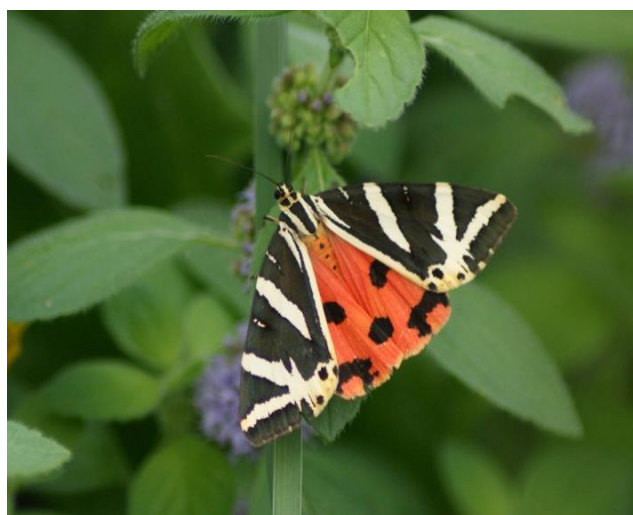
Természeti értékek

Kisberzsény tiszta, nyugodt környezete ideális a pihenésre vágyóknak. A vidék kiváló termőföldjén már a múltban is kitűnő szőlőket termeltek. A falu külterületén folyik a dél felől érkező Kígyós-patak a Torna patakba.

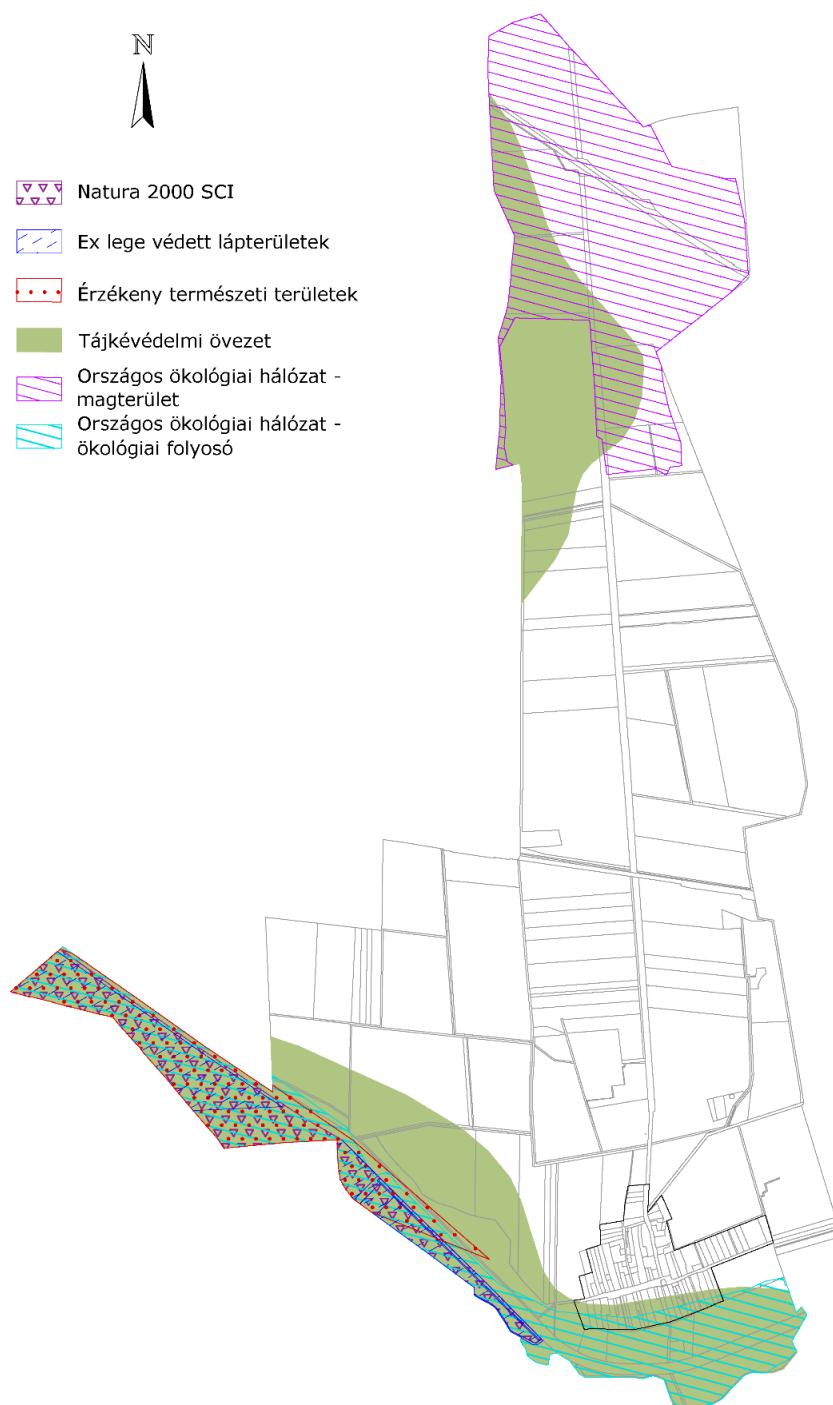
Kisberzsény északi és déli része is a Tájképvédelmi övezetbe sorolandó, emellett részét képezik az Országos Ökológiai Hálózatnak is. A község lápos, déli területei érzékeny természeti területek, részei a Natura 2000 hálózatnak.

A Marcal-medence Különleges Természetmegőrzési Terület, melyen több védett élőlény és élőhely is található. Ilyen például a skarlátbogár, csíkos medvelepke, magyar tarsza, nagy tűzlepke, sötét hangyaboglárka. A védett élőhelyek közül legnagyobb kiterjedéssel az ártéri mocsárrétek bírnak, területük 693 hektár. Jelentős területet foglalnak el még az üde magas fűvű kaszálórétek, az éger és kőrisligetek, puhafás ligeterdők, láperdők és a kékperjés láprétek.

A természetvédelem érdekében, a növénytelepítések során elsősorban hazánkban őshonos fajok telepítését javasoljuk, melyeket a kertészeti útmutatóban felsorolunk. A rendelet mellékletei között elhelyezésre került az egyes növényfajok telepítésére vonatkozó ajánlás, tiltás. Az éjszakai világítás tervezése az állatvilág védelme érdekében történjen. Kerülendő a hideg, fehér fény. A fényt oda irányítsuk, ahol szükség van rá, a díszvilágítások lefelé irányuljanak egyenletes és alacsony intenzitással.

A térképen a település természeti és településképi értékeit meghatározó területek láthatók.

ELTÉRŐ ÉPÍTÉSZETI KARAKTEREK BEMUTATÁSA

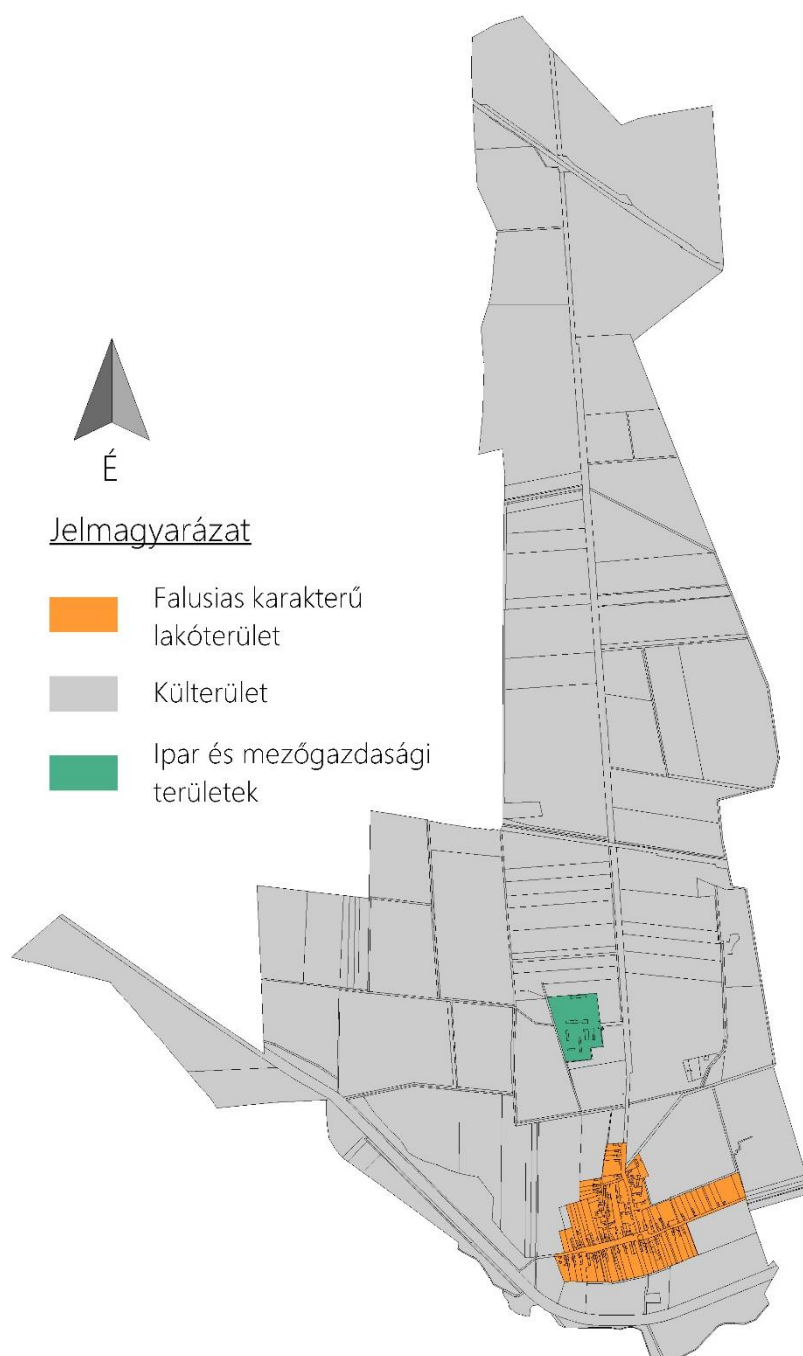
4

Kisberzsényen az arculati jellemzők tekintetében megkülönböztetünk eltérő karakterű területeket, melyek a kül- és belterületen helyezkednek el.

A falusias karakterű terület többnyire a lakóházaknak, illetve az egyéb gazdasági, szakrális és középületeknek ad otthont.

A településszerkezet megőrizte az eredeti, falusias formáját, a központi részeken (Széchenyi utca, Petőfi utca, Árpád utca) egy négyzet alaprajzú tömböt zár. A központban található a templom, előtte egy kis teresedéssel.

A kézikönyvben ezzel a településrészrel kívánunk bővebben foglalkozni.

A külterület az ipari- és mezőgazdasági karakterű területeket, és a beépítésre nem szánt egységeket öleli fel. Az északi területeken kiterjedt szántóföldek találhatók.

Falusias karakterű lakóterület

A belterületi beépített és a még beépíthető területek zöme lakóterület.

A lakosság évszázadokon át formálta a község arculatát. Az első történeti térképen látszik, hogy kezdetben egyutcás, szalagtelkes település lehetett, amely az idők során kibővült az utcára merőlegesen becsatlakozó út mentén. A két út találkozásánál kis orsószerű tér alakult ki. Itt található a templom.

Kisberzsény népi építészetére jellemző volt az utcára merőleges vagy fésűs beépítés, valamint az oromfalas, timpanonos homlokzati kialakítás. A házak többnyire oldalhatárra épültek, hosszanti telken helyezkednek el.

Kisberzsény lakóépületeinek többsége előkert nélküli telepítéssel került kialakításra. A népi építészetre jellemző épületek mellett elterjedtek a szocializmus időszakában létrehozott, úgynevezett szocialista kockaházak.

A lakóházak tetőhéjazata a cserép, a tetőformák általában nyereg- és sátoztetők, de előfordulnak a csonka kontytetők is. A kerítések között a tömör, fa- és fémkerítések jellemzők, színük harmonizál az épület színével. A lakóházak világos színűek, fehér vagy pasztellszínek jellemzik őket, a hozzájuk kapcsolódó kerítések pedig általában barna színűek.

Az utcák mentén zöldterületek találhatók, illetve több helyen is fellelhetők régi kutak és kőkeresztek.

Ipar és mezőgazdasági területek

A belterülettől északra egy nagyobb gazdasági terület fekszik, amely barmofitelepként funkcionál. Ennek beépítése szabályozás alapján, tájba illően lehetséges. Hosszú, sátozott épületek találhatók itt, melyekhez kiszolgálóépületek is kialakításra kerültek. Az épületek szabadonállóan helyezkednek el, egymásra merőlegesen vagy egymással párhuzamosan telepítettek.

Külterület

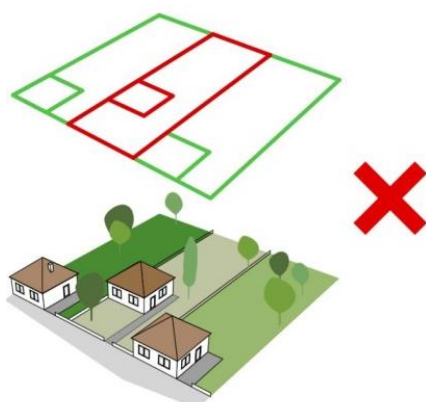
A nagy kiterjedésű külterületen főként szántók, erdők, vízgazdálkodási területek és természetközeli területek találhatók. A természetközeli területek karakterét fontos megőrizni.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK

Kisberzsény falusias karakterű lakóterülete

Az építészeti útmutatóban Kisberzsény településére ajánlott építészeti megoldások olvashatók, melyek segítségképpen szolgálnak új épületek építése és meglévők felújítása esetén, hogy azok környezetükbe illeszkedve valósuljanak meg.

TELEPÍTÉS

A településen oldalhatáros beépítésekkel helyezkednek el a lakóházak, melyek általánosan utcavonalasan lettek telepítve, de előfordulnak előkertes elhelyezkedésű épületek is.

A kialakult építési sávától eltérni új építés esetén nem javasolt, mivel az egy vonalban álló házak alkotnak harmonikus utcaképet.

Kerülendő a meglévő beépítési vonaltól hátrahúzni vagy elforgatni az új telepítésű lakóházat.

A képen egy ajánlott utcavonalas beépítés látható, mely Kisberzsény egyik utcájában készült. Az épületek egymás mellett, előkert és hátrahúzás nélkül helyezkednek el.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Kisberzsenyén a magyar hagyományos falvakhoz hasonlóan a magastető kialakítása ajánlott, mely dőlése a meglévőkhöz hasonlóan 35-45 fok között mozog.

Az új épületek és tetők kialakításakor a környezetbe illeszkedés érdekében a tetőhajlásszöget a szomszédos épületekhez hasonlóan célszerű meghatározni.

MAGASSÁG

A településen földszintes házak kerültek kialakításra. Az egyszintes épületek közé többszintes ház elhelyezése kerülendő. A hirtelen kimagasodó épületek zavaró hatással lennének a falusi környezetre. Kisebb településeknél a templomnak kell a legmagasabb építménynek lennie.

Az alább látható fotón Kisberzsenyén álló házak láthatók, melyek közel azonos építménymagasságukkal és tetőkialakításukkal alkotnak harmonikus utcaképet.

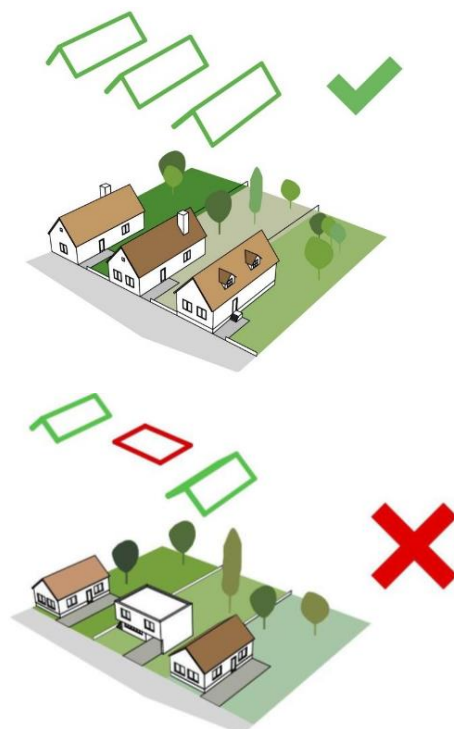
TETŐFORMA

A településre jellemző tetőformák a nyeregtető, sátoztető, a kontytető és a csonka kontytető, mely formák javasoltak új épületek építése esetén is.

Kisberzsény hagyományos építészeti környezetében kerülendő a modern tetőformák kialakításai, így például az összetett tető és a lapostető használata nem tanácsos.

Új lakóházak megépítésekor a szomszédos épületekhez igazodó tetőforma megválasztása kiemelten fontos, hogy az utcakép esztétikus maradjon.

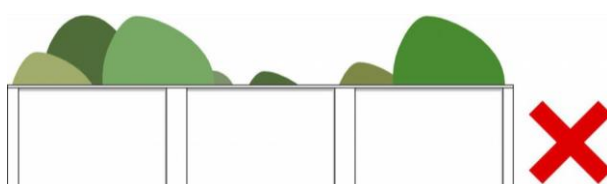
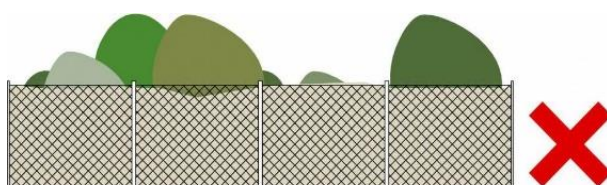
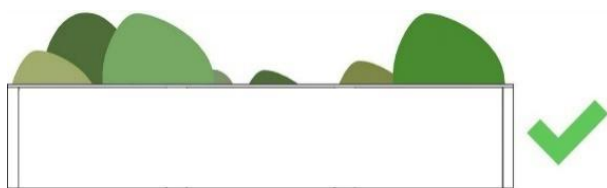
A képek a településre jellemző kontytetőre, nyeregtetőre, illetve színhasználatra mutatnak példát.

SZÍNEK

Az épületek vakolt, színezett homlokzati falfelületének színezésénél a környezethez való illeszkedés érdekében csak a fehér, sárgával tört fehér, szürkével tört fehér, okker árnyalatai, homok- és agyagszín, tégl- és terrakotta vörös színek, illetve természetes építőanyagok esetén azok természetes színei alkalmazhatók. Faburkolat, faszerkezetek esetén a fent említett színek mellett barna és zöld szín is alkalmazható. Nem elfogadható a rikító fémlemezfedés és burkolat, továbbá a túlzott homlokzatzdíszítés sem.

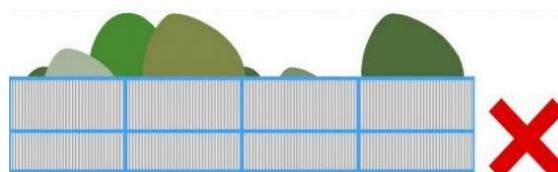
A Kisberzsényen készült képen egy jó kialakítású, tömör, színezett, barna, fém kapuval rendelkező kerítés látható.

KERÍTÉS

Kisberzsényen a tömör, falazott, vakolt, színezett, épülethez illeszkedő kerítések jellemzőek az utcavonalon, ahol a kerítésekkel harmonizáló, tömör vagy áttört, fém kapuk vagy lábazatos fa kapuk találhatók. A további oldalhatárokon áttört kerítések jellemzőek.

Kerülendők az áttört, náddal bevont kerítések és az előregyártott paneles kerítések. Amennyiben meglévő betonkerítésekről van szó, azokat paszellszínnel célszerű lefesteni, enélkül ugyanis nem illenek bele a település képébe.

KERTÉSZETI ÚTMUTATÓ

(A képek nem a településen készültek, csak illusztrációk.)

A növényalkalmazást befolyásolja a régióra jellemző eredeti vegetáció, mely itt a cseres-kocsánytalan tölgyes társulás, illetve helyenként a gyertyános kocsánytalan tölgyes, tehát ezek állományalkotó fajai közül érdemes válogatni. Jól alkalmazhatók a névadó fajok, a csertölgy és a kocsánytalan tölgy főként parkokban méretükből adódóan, míg az elegyfajok fajtái alkalmasak kiskertekbe is. Ilyen például a korai juhar, melynek előnye, hogy igénytelen, ellenálló és számos közkedvelt fajtája ismeretes. Juharok közül még a mezei juhar fajtái is bátran javasolhatók, hiszen jó alkalmazkodó képességűek, akár utcasorfának is használhatók, sőt még sövény is nevelhető belőlük. Utóbbinak ráadásul különlegessége, hogy levelei kihajtáskor vörös színűek. Kőrisek közül a virágos kőris is választható közterületre és kertekbe egyaránt, fajtái közül egyik legnépszerűbb a gömb koronájú 'Mecsek', melyet utcafásításra gyakorta alkalmaznak. A társulás szerves részét képezik a galagonyák is, melyek közül a kétbibés galagonya fajtája említendő meg gyönyörű, kármínpiros virágzatával. Kismértékben ugyan, de megjelennek a kistájon a hársfélék és a közönséges gyertyán is. A hársak között számos népszerű, jó alkalmazkodóképességű, kompakt fajtát ismerünk. A gyertyánt pedig elsősorban sövényként alkalmazza a kertépítész, gyorsan nő, a metszést jól tűri és kedvező tulajdonságai közé tartozik még, hogy elszáradt leveleit nem hullajtja le, télen is takar velük.

Korai juhar

Virágos kőris

Mezei juhar

Gömb mezei juhar

Egybűs galagonya

Közönséges mogoró

Közönséges gyertyán

Cserjefélék tekintetében javasolható a sövénynek alkalmas közönséges fagyal, mely ellenálló, metszéssel jól alakítható. Bátran telepíthetjük a közönséges mogoró alapfaját, melyek igazán különlegesek. Jó választásnak bizonyulnak a különböző somok is, fő díszítőértéküket színes vesszőik adják, melyek a téli kertek különlegességei. Közülük a veresgyűrűs som fajtái javasolhatók, illetve a húsos som is megemlítendő, melynek termései nem csak díszítőértéket képviselnek a kertben, hanem fogyaszthatóak, ízletesek is.

A gyümölcsféléknek ezen felül is helyük van a kertekben, a szőlőtermesztés kifejezetten jellemző a térségre, de alma, dió, körte is bátran termesztethető.

Az kertekbe bátran ültethetők virágágyai rózsák, illetve különböző évelők pl. pompás kúpvirág, őszirózsák, valamint egynyáriak is, mint például a kokárdavirág vagy a borzas kúpvirág gyönyörű magyar nemesítésű fajtái, melyek színpompás látványt nyújtanak.

Húsos som

Veresgyűrűs som

Sziklakertet célszerű a kert hátsó felében a pihenőkertnél kialakítani, még hozzá nem kőkupacként, hanem meglévő épített elemhez, például lépcsőhöz, teraszhoz kapcsoltan. Ilyen formában indokolt a létesítése, kialakításával harmonikus összképet teremthetünk a kertben megidézve a táji adottságokat. Helyet kaphatnak bennük a már említett évelőkön túl kisméretű terülő borókák, mint például a közönséges boróka, illetve a cserjés pimpók közül is ismerünk kisebb, sziklakertbe is telepíthető fajtákat.

Ezek a sziklakertek a cserjékhez, fákhöz hasonlóan ugyancsak részt vesznek a homorú térfal kialakításában békés zugot teremtve a hátsókertben. Pihenőkerten túl akár kisebb veteményes is kialakítható, ahol különböző zöldségfélék, gyümölcsök termelhetők meg.

ANYAGHASZNÁLAT

A településen javasolt héjazat a vöröses árnyalatú, kerámia tetőcserép.
(A képek nem a településen készültek.)

Járdák, burkolatok

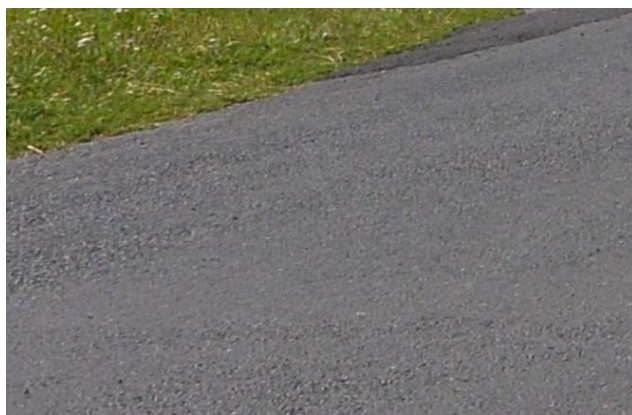
Járdák és gépkocsibeállók esetében a természetes térkő használata javasolt. (A képek nem a településen készültek.)

A település arculatához nem illeszkedő fémlemezfedés és hullámpala használata kerülendő.
(A képek nem a településen készültek.)

Az épületek körüli utaknál kerülendő az aszfalt és beton használata. (A képek nem a településen készültek.)

AJTÓK, ABLAKOK, KAPUK

Kizsberzsény utcáin változatos nyílászáró kialakítások figyelhetők meg. Az épületeken elsősorban a hosszanti elrendezésű, sötét, fa ablakok javasoltak, melyek műanyag redőnytok helyett zsalugáterrel felszerelhetők. Az utcai kapuknál tömör, fa vagy fém kialakítás tanácsos. A bejárati ajtóknál tömör, fa ajtók használata célszerű. Ezek alkalmazásával egységessé válhat a település képe, illetve tovább őrződnének a népi építészet hagyományai.

HOMLOKZATKÉPZÉS

A településen a népi mesterek által használt homlokzatképzésre találni számos példát. Ezen épületek utcai homlokzatai díszítettek, csipkefallal vagy „füllel” kialakítottak, két hosszanti elrendezésű fa ablakkal rendelkeznek, szimmetrikusak, az oromzatos falak díszített párkánnyal ellátottak és az ablakok árnyékolása zsalugáterrel megoldott.

RÉSZLETEK

Kisberzsény sík vidékén népi hagyományokra visszatekintő építészeti részletek találhatók. A nyeregtetős épületek csipkefallal, szimmetrikusan díszített oromfallal, füstlyukakkal, kiemelt párkánnyal és esetleg az elkészülést mutató dátumokkal ellátottak. A kontyútetős házaknál a környékre jellemző a „füles” kialakítás, melyet a jobb felső kép mutat. Az épületekhez tartozó kerítések díszítettége is gyakori, melyeknél fontos, hogy az épülettel harmonizálón legyenek kialakítva.

Ipari, mezőgazdasági és külterület

Természetvédelmi területek: A település közigazgatási területének egy része természetvédelmi területhez tartozik. Ezeken a területeken, az erdő- és gyepterületeken, valamint a vizes élőhelyeken a teljes mértékben megbonthatatlan, beépítetlen táj a meghatározó arculati jellemző. Fokozott körültekintéssel kell minden beavatkozást megvalósítani. Felszíni, elektromos hálózati, hírközlési elem vagy reklámfelület elhelyezésére szolgáló önálló építmény nem telepíthető. Épület újonnan nem helyezhető el.

Vizes élőhelyek: A kemikáliák bemosódásának elkerülése érdekében, a partok mentén pufferzónák kialakítása szükséges.

Közlekedési, közmű területek: A település közigazgatási területén halad át közlekedési út. Itt épület (az alacsonyabb rendű utaknál buszmegálló kivételével) nem helyezhető el. Fásítás, fasor kialakítása, pótlása során helyben honos fa- és cserjefajokat kell alkalmazni.

A mezőgazdasági övezetekben, kertes mezőgazdasági területen csak tájba illő épület létesíthető, 38-44 fokos tetőhajlásszögű nyeregtetővel. Épület elhelyezésénél, felújításánál a történetileg kialakult, tájkarakterhez illeszkedő megoldást kövessük.

A létesülő épületek tömegét igyekezzünk tagolni, ajánlott az egyszintes kialakítás. Nagyobb épületegyütteseknél azonos jellegű tetőkialakítást kell alkalmazni. Az anyag- és színhasználat tekintetében a tájra jellemző, természetes anyagok használata javasolt. A homlokzatok színeként pasztellszínek alkalmazandók. A harsány, rikító színek használatát kerülni kell. Áttört, növényzettel kombinált kerítést létesítsünk!

Az építmények takarására vagy erdősítésnél és mezővédő erdősávoknál minden esetben honos fajokból álló, egyes állományt kell telepíteni.

Az ajánlott és kerülendő fajok listáját a Településképi rendelet melléklete sorolja fel részletesen.

A világítás kialakítása során, a fényszennyezés mérséklése érdekében csak lefelé világító megoldásokat alkalmazzunk! A világítótestek ernyőzése olyan legyen, hogy a fényt oda irányítsuk, ahol arra szükség van. A közlekedési területeknél ügyelni kell arra, hogy a világítás a gyalogosan és járművel közlekedők látási viszonyait kedvezőtlenül ne befolyásolja.

A fényképen Kisberzsény külterületén található gazdasági épületek láthatók.

Fasor kialakítása, pótlása helyben honos fajokkal javasolt.

A külterületen csak nagymértékben áttört, lehetőség szerint természetes anyagú kerítés létesítése javasolt.

MAI JÓ PÉLDÁK

Új épületek építése a településkarakterbe illeszkedően

A népi hagyományok karakterét magukon hordozó falvakban fontos, hogy milyen stílusú új épületkialakítások és felújítások történnek. Kiemelten figyelemmel kell lenni arra, hogy a település arculatába illő építkezések történjenek, melyek illeszkednek az utcaképbe. Javasolt korszerű eszközöket használni, amelyek népi részletképzéssel kialakítottak. A településre jellemző építészeti megoldásokat figyelembe véve környezetbe illeszkedő, új épületek valósulhatnak meg.

(A képeken néhány mai példa látható, melyek őrzik a népi hagyományokat. A képek nem a településen készültek.)

Épületfelújítások a településkarakterbe illeszkedően

Kisberzsényen oldalhatáros, utcavonalas beépítés jellemző. Az épületek általában utcára merőleges telepítésűek, csonkakonty-, konty- vagy nyeretetősök. Az épületek között általában tömör kerítések találhatók. A település karakteréhez illően kell az új épületeket is kialakítani, valamint a meglévőket felújítani. Az anyag- és színhasználatot a meglévő hagyományos épületekhez igazodva javasolt megválasztani, így a szomszédos épületekkel harmonizáló újítások történhetnek. Kiemelten fontos az utcafronti homlokzatok hagyományok szerinti megvalósítása, a szükség szerinti modernebb elképzelések az udvar irányába kerülhetnek kialakításra. A képeken a népi hagyományokat őrző, a részletek kidolgozását bemutató, felújított lakóépületek láthatók. *(A képek nem a településen készültek.)*

„Kockaház” felújítása, átalakítása

(A képek nem a településen készültek.)

A II. világháború után sok olyan lakóház épült, melyek a szocialista időszak típusai alapján készültek. Az egységesebb utcakép kialakítása szempontjából célszerű a házak színét egymáshoz igazítani, világos pasztellszínek alkalmazása javasolt. Törekedjünk a házak környezetében igényes zöldfelület kialakítására.

A főút mellett olyan utcarészekben, ahol a 80-as évekből származó nyeregvetős épületek állnak, modern stílusú átalakítás is lehetséges.

Példa modern formavilágú átalakításra. Az utcai homlokzaton a parasztházakat idéző füstlyukszerű nyílás figyelhető meg, az udvaron a korabeli tornácot idéző, de modern kialakítás. Az udvar felé nyissunk nagyobb üvegfelületeket, az utcai homlokzatot illesszük a faluképhez.

Gazdasági karakter: Új építés, a tájba és a hagyományos karakterbe illeszkedően *(A képek nem a településen készültek.)*

Ez a példa egy új építésű majorság. A birtok nagy területen, egy domboldalban helyezkedik el. Kihasználva a lejtős terület adottságait, a dombtető közelében található a vendégházak és az istálló, a völgyben pedig egy halastó.

Az épületek a mai kor igényeinek megfelelő méretekkel készültek, viszont formálásukban, színhasználatukban illeszkednek a település központi részének egykori épületeihez.

A tetőforma egyszerű nyeregtető, a völgy felé, szép íves, körszlopos tornác található, mely fedett-nyitott térként védelmet nyújt az időjárás viszontagságai ellen a nyári melegben és az őszi esőben egyaránt.

UTCÁK, TEREK

A település központjában található teresedésen kívül a széles, két oldalt zöldsávos, utcavonalas beépítésű utcák jellemzik a községet.

8

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

A technológia fejlődésével egyre nagyobb problémát jelent a műszaki berendezések, antennák elhelyezése mind egyéni, mind települési szinten. A jobb oldali képen példa látható arra, hogyan lehet elrejtetni egy antennát egy falusias karakterű, természeti értékekben bővelkedő településen.

Az alternatív energiaforrások használata egyre népszerűbbé válik, ügyelni kell a hozzájuk kapcsolódó berendezések esztétikus kialakítására. Akkor alkalmazkodnak jól a környezethez, ha szinte „láthatatlanok.”

(A képek nem a településen készültek.)

A főhomlokzatra kihelyezett parabolák, klímaberendezések nem ajánlottak. Lehetőség szerint egy rejtettebb homlokzati oldalon javasolt kialakítani őket.

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

A településközponti részekben a színes fényreklám helyett a hagyományos cégérek elhelyezése javasolt.

A színes, nagyméretű molinók kerülendők.
(A kép nem a településen készült.)

IMPRESSZUM

KISBERZSENY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Kisberzsény e-mail címe: berzsény@inforax.hu
Kisberzsény postai címe: 8477 Kisberzsény, Széchenyi utca 20.
Telefon: +36 88 258-004
Polgármester: Ferenczy Lajos

Főépítész: Farkas István
Főépítész e-mail címe: kisberzsény@foepitesz.com

SZERKESZTETTE: Bodnár Emőke, Bujáki Bence, Dinnyés Magdolna, Kovács Krisztián, Pintér Réka

SZÖVEG: Bodnár Emőke, Bujáki Bence, Dinnyés Magdolna, Kovács Krisztián, Pintér Réka

FOTÓ: Farkas István, Sárdi A. Zoltán, Kovács Krisztián

ÁBRÁK: Lechner Nonprofit Kft.

GRAFIKAI TERVEZÉS: Bodnár Emőke, Bujáki Bence, Dinnyés Magdolna, Kovács Krisztián, Pintér Réka

Kisberzsény, 2018. május 12.

A kézikönyvben szereplő fotók nem kizárólag a településen készültek!

Az építészeti útmutató, a jó példák és a sajátos építményszerűségekkel kapcsolatos témakörökben szereplő javaslatok között máshol készült fényképeket is beillesztettünk saját adatbázisunkból, hogy olyan mintákat tudjunk bemutatni, amely a település arculatát, karakterét pozitív irányban módosíthatja.

A kézikönyvben kerülendő példaként csatolt fényképek nem a településen szereplő részleteket mutatnak!